

OTRESANJE PREDSDOKOV

Napredek v SLS?

V "Sloveniji" je g. Maške razpravljal o "slovenski katoliški skupnosti" kot poročamo na drugem mestu. Branil je podnaslov lista, ki naznanja, da je glasilo take skupnosti. Videti je, da je sam pisec dvomil v upravičenost podnaslova - in prav je imel. Takih stvari ni mogoče utemeljiti z občutki. S suhim razumom ugotovimo, da je sam po sebi nesmisel. Pomeni namreč, da je "slovenska katoliška skupnost" nekako telo, ki se izraža preko svojega glasila. Tako telo je nepoznana zadeva. Katoličani smo pač skoraj vsi Slovenci, toda kot taki smo organizirani pač le v katoliški Cerkvi. Ne predstavljamo tudi nikakršne prave skupnosti, saj smo razkropljeni po vsem svetu in imamo različne težnje in poglede. Še manj smo koga pooblastili, da bi v našem imenu izdajal glasilo. G. Maške se je lotil zagovarjanja za lase privlečene zadeve in se tega žalostno zavedal.

Dotika pa se zanimivih vprašanj, ki rada razburijo duhove kot dokazuje pismo g. Perlesa, ki v "Sloveniji" še ni bilo objavljeno.

Nepotrebno je vsako prizadevanje, da bi dokazali, kako in kje se je politično udeleževala slovenska duhovščina. Ni potrebno, da bi raziskavali zakaj je prišlo v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja do "potrebe po ločitvi duhov", kakor je zapisal dr. M. K. v "Sloveniji". Ob tej priliki se le razveselimo, da je v istem listu g. Maške prišel do spoznanja o zastarelosti takih nazorov. Razveseljiv je napredek, da tudi v tistem krogu, ki se je odlikoval po zarjavelosti nazorov, označujejo klerikalizem in liberalizem kot ostanke in predsodke iz starih časov.

Mnogokrat smo povdarili v tem listu, da je predvojna duhovna razdvojenost v precejšnji meri kriva velike nesreče - komunizma. Z veseljem smo spremljali mlajše pojave v naši emigraciji, ki so zavračali svetovnonazorsko opredelitev v političnem delovanju kot zastarelo in v sedanjosti nesmiselno. Za osnovo so si postavili krščanstvo: kot moralno silo proti komunizmu in kot osnovo za vse delovanje.

Počasi slede v nove čase tudi tisti, ki sicer niso kazali srčne naklonjenosti mladim pojavom. Morebiti bo počasna sprememba trajnejša. Mnogo bo še dvomov. Lahko je razložiti, zakaj vsi ne verjamejo v iskrenost. Ni namreč mogoče naglo pozabiti nekdanjega strankarskega ozračja, ki je dihalo iz strani "Slovenije". Ni dolgo tega, kar je R. S. (Sl. II/16, 27.8.51) pel slavo SLS, ki je "vsenarodni politični program prevzela, ga ohranja, se... zanj bori..." Kako ozko strankarsko se to sliši! Med volilno borbo bi še mogli razumeti, da si ena stranka prilagaja monopol na vsenarodni politični program. Zdaj pa smo daleč od doma in doma daleč od svobode; vsi skupaj pa neznansko daleč od volitev. Ali je to način, da bi pritegnili "vse pozitivne sile v delu za osvoboditev Slovenije"?

Mogoče je, da g. Maške ni pazljivo prebiral številke "Slovenije". Že v 2. ameriški številki je bil objavljen slavospev SLS in dr. M. K. je pozival k političnim organizacijam, "ki so se v Sloveniji uveljavile v prvi polovici tega stoletja, katoliški Slovenci torej naj se oklenejo Slovenske ljudske stranke". "Sodim - piše malo kasneje sam g. Maške - da so ti (mladi ljudje s krščansko osnovo) od politične organizacije slovenskih katolikov ločeni v glavnem bolj iz predsodkov..."

Politična organizacija slovenskih katolikov! Kako kulturnobojno! Kako gledano s stališča predsodkov, ki jih je pustila politična preteklost! Kako gledano s stališča strankarskega boja! Kakšen napredek predstavlja članek pol leta kasneje!

Tudi urednik "Slovenije" g.Lipovec se bo mogel nasrkati svežih misli iz tega članka. Pred slabim letom je pisal (Sl.24/11.12.50), da izhaja "Slovenija" iz stališč katoliških Slovencev, kar se razlikuje od muenchenske "Slovenije", izhajajoče s stališča slovenskega anti-komunista, ne ozira se na njegovo versko in svetovno nazorsko prepričanje. G.Mašketu se zdi jasno kot beli dan, da je katoliški svetovni nazor edina možna načelna podlaga v borbi proti komunizmu. Na kakšni podlagi stojijo slovenski antikomunisti? Štirinajst dni kasneje jemlje isti g.Maške za vzor katoliške države ideal protestanta, predsednika Trumana. V tej zvezi bi mu torej dobro del star nasvet dr.Žebota, naj uporablja rajši naziv "krščanski", ki mnogo bolje pristaja, ne da bi zanikal našo veroizpoved.

Kot je g.Maške trdil pred časom, sodelujejo predstavniki vseh treh strank: SLS, SDS in slovenske Socialistične stranke. Zdaj pravi, da ni mogoče voditi skupne borbe proti komunizmu s skupinami, ki bi stale na materialističnem svetovnem nazoru. Kako težko je v isti sapi pozivati, naj bi vse slovenske stranke sodelovale v borbi za isti cilj! Kajti iz prejšnjega pisanja se je razumelo, da odklanjajo nekateri ostali dve stranki, ker ne gradita sveta na temeljih krščanstva.

Tudi z dobro voljo je težko priznati, da je "Slovenija" vestno vršila nalogo, ki ji jo začrtuje g.Maške. Četudi je morda gojila željo po pričetvi vseh pozitivnih sil, je večkrat udarila po tistih, ki so mislili po svoje. Naš "listič" je bil deležen surovosti, vendar tega ne zamerimo, prehudo. Pač pa je mogoče najti vzrok, da "nekateri še ne sodelujejo z njo".

Upajmo, da se bodo pri tistem listu vendar le otresli predsodkov preteklega doba. Vse naše politično življenje bi mnogo pridobilo, ako bi se nove misli razširile na vse "stare".

DAN SVOBODE

29.oktobra 1918 smo Slovenci postali svobodni ljudje. V prah so se zrušili stebri stoletne dvojne monarhije, ki ni svojim narodom hotela dati svobode in pravice.

29.oktobra 1918 se je pri Slovincih ponovilo to, kar se ponavlja skozi vso človeško zgodovino. Tisti dan je bil spet dan sodbe nasilju, krivici. 29.oktober je potrdil, da je težnja po svobodi vrojena v dušo slehernega naroda in da ni sile, ki bi mogla to težnjo in pravico do svobode uničiti. Zatirani narod si cer prenaša gotovo dobo nasilje, trpi krivico; - toda pride dan, ko vzkipi kri, ko se narod dvigne. Mogoče je zanikati, da smo v zadnji vojni pogosto doživljali sodbo 29.oktobra? In dvomiti, da bo tudi sedanjí tlačitelj slejkoprej doživel svoj 29.oktober poloma?

Zgodovinski zakon 29.oktobra pa bo opomin vsem tistim, ki bi nam odrekali pravico, da smo priznani kot samobiten narod, da živimo v svobodi in enakopravnosti z drugimi narodi, da sami odločamo o svoji usodi in si volimo svoje postave.

KLIC TRIGLAVA...

53, Bucks Hill, Chapel End
Nuneaton, Warwickshire

Izhaja 1.in 3.ponedeljek v mesecu.

oo

NADŠKOF FOGAR

Trst, 30.oktobra. Naš dopisnik po roča.

Danes je minulo 15 let, odkar je Sv.Stolica imenovala bivšega tržaškega škofa Msgr.A.Fogarja za naslovnega nadškofa patraškega.

Ko nas je pred dobrim tednom obiskal naš slovenski nadškof, smo z njim obudili spomin na tiste črne dni, ko se je naš škof postavil pred italijanskimi fašističnimi oblastniki za pravice svojega preganjanega naroda.

Prevzvišeni je rodom iz okolice Gorice. Za škofa tržaško-kopranske škofije je bil imenovan l.1923 torej prav ob prihodu fašizma na oblast. Ni dolgo trajalo, ko se je naš škof moral spoprijeti s tem zlom, ki je hotel uničiti slovenski življenj na Primorskem. Naš škof je branil pravico za svoj narod; skliceval se je na Kristusov nauk ljubezni in ni hotel odjenjati.

"Živimo ob mejah domovine, ne pa ob mejah Cerkve!" je odgovorjal tistim, ki so ga obsojali. Nasprotniki so bili tako mogočni, da so dosegli škofovo premestitev v Rim. Tržaško škofovsko mesto pa je za njim zasedel Italijan Santini, ki je hitro pozabil, da naj uči nauk večne ljubezni in pravice.

Ali more nadškofovska čast Msgr.Fogarja slovenskim vernikom odtehati izgubo?

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST

Uvodnik v clevelandski "Sloveniji"

Stalni sodelavec "Slovenije" g. Maške je 8. oktobra letos napisal uvodnik, kjer pojasnjuje podnaslov lista - "Glasilo Slov. katoliške skupnosti"

V sledečem podajamo izvleček:

V začetku g. Maške prizna zmoto, da je nekje trdil, da je bil podnaslov opuščen. Doma se je prepričal, da je še vedno natisnjen.

Ob ustanovitvi lista so zavrnil predlog, naj bi "Slovenija" bila glasilo SLS, ker bi bil tako izražen preozek smoter glasila in bi morda koga tudi odbijal. Nekateri namreč zagovarjajo spremembo nekdanje oblike strank po osvoboditvi.

Borba proti komunizmu mora imeti zdrava načela. Mnogi protikomunisti, nekdam izven SLS, zdaj obžalujejo "farško gonjo" in večina priznava veliko vrednost krščanstva v življenju naroda. G. Maške upa, da bodo v bodoče izginile iz slov. političnega življenja vse protikatoliške in kulturnobojne "napredne" stranke. Potem ne bo več treba ene "katoliške" ali "klerikalne" stranke, saj bodo vse "katoliške", t. j. bodo priznavale svobodo Cerkvi in odklanjale borbo proti katoliškim načelom in katoliškemu udejstvovanju. Tedaj se bo slovenska duhovščina z največjim veseljem umaknila iz politike. G. Maške priznava, da je med slovenskimi begunci še dosti ostankov in predsodkov iz nekdanjega strankarskega boja, tako na "napredni" kot na "klerikalni" strani. Toda "liberalna" skupnost še ni izjavila, da odklanja nasprotovanje katoliškim načelom. Večkrat posamezniki še vedno presojujejo vsako delo iz nekdanjega strankarskega stališča. Tako so pred vojno radi ocenjevali vse delo na katoliški strani kot "politiko". Celo Katoliško Akcijo so smatrali kot avantgardo SLS.

Toda oba slovenska škofa in Vatikan so stremeli, da se Cerkev in njene verske organizacije izločijo iz strankarsko političnega življenja.

Kulturnobojna/strojenost "naprednih" strank je pojenjavala in med vojno smo že vsi lepo sodelovali v okviru protikomunističnih organizacij. Ljubljanski škof je vsem dajal tolažbe.

Prav to so hoteli ustanovitelji "Slovenije" doseči tudi zdaj. Želeli so pritegniti vse pozitivne sile v delu za osvoboditev Slovenije in pripravljeni bodo ureditev v političnem, kulturnem in socialno gospodarskem oziru. "Slovenija", ime lista, naj predstavlja politični program. Slovenija kot država! Ni se treba razdvajati zaradi različnih nazorov v kakšnih malenkostih. Vsi bi se morali združiti okrog predstavništva slovenskega naroda: vse politične stranke naj bi sodelovale v borbi za isti cilj. Škodljivec je tisti, ki pred svetom dela vtis, kot da "vodstvo Slovencev" ni za to državo.

Podnaslov naj bi označil podlago za skupno ideološko borbo proti komunizmu. Z ljudmi, ki stojijo na materialističnem svetovnem nazoru ni mogoče voditi borbe proti komunizmu! Katoliški svetovni nazor je edina možna načelna podlaga.

Nihče naj ne presoja "Slovenije" in podnaslova s stališča klerikalizma in liberalizma. To naj bo za nami. Zakaj bi kdo ne verjel v iskrenost?

Ob pazljivem prebiranju "Slovenije" je treba priznati, da je vestno vršila svojo nalogo. Da še kdo ne sodeluje, je znak predsodkov polpreteklega doba, ali pa da išče sam sebe, ne pa ustvaritev zdrave slovenske države.

Zgoraj podani članek zavzema polovico prve strani "Slovenije".

Pismo uredniku "Slovenije"

Dragi g. urednik!

K članku g. Maške-ja v 19. številki Vašega časopisa bi pripomnil sledeče:

Dvomim, da bi bil kdo osporaval vrednost krščanstva v vsakdanjem in političnem življenju, pred ali po vojni, izključivši seveda brezverce. Zato mislim, da stoji že uvod v razpravljanje g. Maške-ja o umestnosti podnaslova "Slovenije", namreč "Glasilo slovenske katoliške skupnosti", na kaj slabih nogah.

G.Maške pozablja, da pada "farška gonja" v predvojni dobi v register napak tako "klerikalne" kot "liberalne" stranke. Pisec sam priznava, da so se duhovniki bavili s politiko, kar vsakdo od nas ve (g.Maške sam naj bolje), čeprav bi se slovenska duhovščina "z največjim veseljem umaknila iz politično strankarskega boja..." V tem namreč leži jedro "farške gonje". Slovenska duhovščina, v kolikor se je politično udeleževala je bila z malimi izjemami včlanjena v SLS. Tam niso nastopali kot privatniki, temveč kot duhovniki, torej kot organi Katoliške Cerkve. SLS je politična stranka, Cerkev je verska organizacija. Popolnoma jasno je, da je "liberalna" stranka napadala SLS, saj sta si bili nasprotni. Ker pa se je Cerkev v Sloveniji postavila na stran SLS, ker so bili duhovniki člani SLS; ker torej ni bilo mogoče več ločiti SLS od Cerkve, je vsaj razumljivo, zakaj se je politično nasprotstvo razširilo v "verskega". Seveda leži vzrok nasprotovanja naprednjakov Katoliški Cerkvi tudi v odporu liberalizma do cerkvene avtoritarnosti, ki po njihovem mnenju zatira svobodo duha, toda to nasprotovanje se po mojem mnenju ne razširja na krščanske etične in moralne principe, ki so edini res važni v odnošaju človeka do človeka, države do države. V izpolnjevanju teh principov ne vidim nobene vidne prednosti SLS pred "liberali" ali drugimi. Ne more pa biti podlaga političnemu življenju izpolnjevanje pravil katerekoli Cerkve, temveč edino, kakor sem že dejal, izpolnjevanje etičnih in moralnih principov, od katerih se nam katoličanom zde najboljši krščanski. Izpolnjevanje teh principov leži ravno v "versko-nravni" obnovi naroda, katero pa je slovenska duhovščina zanemarila na ljubopolitičnem boju. Rezultat imamo v slovenski komunistični revoluciji in v vsem, kar se je godilo po njej in med njo.

G.Maške želi dalje dokazati, da katoliške akcije niso bile politične ga značaja, da K.A. ni bila avantgarda SLS. En odstavek dalje pa sam pravi, da je Cerkev stremela, da se verske organizacije izločijo iz političnega življenja. Torej so morale politično delovati. Kar se tiče K.A. in SLS pa bi bilo treba preiskatikateri od obeh je bila avantgarda, meni namreč stvar ni niti znana, niti jasna.

Vsekakor je bil načrt škofa Gregorija Rožmana, umakniti duhovščino kot tako iz političnega življenja, pameten. Nihče ne bi imel nič proti temu, ako bi se duhovniki kot privatniki zavzemali za politične ideale, ki bi bili po njihovem mnenju najbližji krščanskim etičnim in moralnim principom. Toda Cerkev kot organizacija ne bi smela imeti z njihovimi akcijami nobenega opravka. Pri pretežno visoki vernosti slovenskega ljudstva je namreč popolnoma nefair, če se Cerkev postavi na stran ene stranke, ter na ta način označi ostale politične grupe kot nekako a-katoliške ali celo proti-katoliške. Danes bi bil tak pojav še prav posebno neumesten, ker temelje vse slovenske politične skupine v emigraciji na krščanstvu.

Nadalje bi spomnil pisca, da je "Slovenija" nadaljevanje Muenchenske "Slovenije", kar je priznal sam Dr.Miha Krek v 1.št.tega časopisa. Napačno bi bilo zato govoriti o "ustanavljanju" "Slovenije". "Slovenija" se je bila po nekem nerazumljivem in doslej neopravičenem postopku transferirala iz rok v roke. Prav rad bi verjel g.Maškeju, da je bila zadeva široko zasnovana, toda g.dr.Krek je v uvodniku dejal: "Bo pa list ostal glasilo slovenske katoliške skupnosti, odklanjal, kar ji nasprotuje in zavračal, kar bi ji moglo škodovati in motiti slogo med nami". Ni ravno slučajno, da je Krek kot šef SLS izgovoril take besede. "Slovenija" se jih je držala. A na ta način je bilo kaj jasno, čigavo je to glasilo in kaj pomenja izraz "slovenska katoliška skupnost". Lepo bi bilo, ko bi bilo tako, kot pravi g.Maške. Vendar je že tako, da je bolje, če lepim besedam slede še lepa dejanja, kar se doslej ni zgodilo in kar povzroča vsaj malo dvoma v "iskrenost".

Po mojih skromnih informacijah ni danes Slovenca, ki se ne bi zavzemal za slovensko državo. Razlika med dr.Žebotom in ostalimi je ta, da želi on samostojno Slovenijo, ostali pa državo Slovenijo v Jugoslaviji. To je g.Maške pozabil omeniti.

Nihče ne pričakuje od katoliškega človeka, da sodeluje s političnimi skupinami, ki stoje na materialistični osnovi. Vendar je n.pr.socialistična stranka tudi član SNO-ja. Torej obstoja sodelovanje med SLS in socialisti, ki stoje na materialistični osnovi. Še več: predsednik SNO-ja je trdovratno in vztrajno zahteval, da ostane SNO tak kakor je. Zakaj torej prevelika sramljivost na eni strani in tako očividna širokogrudnost (Zaključek na 8. strani)

O ANGLEŠKIH VOLITVAH

Angleži so izvolili nov parlament in stari Churchill je spet na vladi. Po zelo mirni volilni borbi je odpovedalo nihalo javnega mnenja, ki je ostalo skoraj na sredi. Že drugič je tako skoraj porušilo način vladanja z udobno večino v parlamentu, ki daje Angležem trdne vlade, na katere so ponosni. Vendar je z zagotovljeno liberalno podporo Churchillov položaj lepši kot preje Attleejev. E, slaba je vlada, ki dovoli, da propade na volitvah - je pripomnil južni brat, star žandar.

Vseh 10 komunističnih kandidatov je izgubilo kavcijo - KP je torej izgubila £ 1500. Niti eden od teh borcev za mir ni zbral niti osmino oddanih glasov. Slabo se je godilo tudi liberalcem. Angleški način neposrednega voljenja posameznih poslancev v posameznih okrajih daje prednost dveh velikima strankama.

Prvaki strank se niso udeležili nekam neumne gonje, da so konservativci vojni hujškači in (v zameno) da bodo laburisti spravili Anglijo ob ves ugled. Borba je bila tako umirjena, da bi utegnil prezreti volitve, če ne bi bral časopisov. Volilna mrzlica je bila neznana zadeva. Časopisom se skoraj toži po preteklih vročih časih. Zdaj pa ni bilo nič bolj razburljivega poročati, kot da so nekje laburističnem sestanku prevrnili konservativni avto, ki je prišel nagajat z zvočnikom. Potem so ga spet postavili na zraj na kolesa. En star policaj je omedlel v gneči.

Visoka konservativna glava, zdaj minister, je priredil pred veliko tovarno v opoldanskem odmoru sestanek. Nekaj policajev je nekako v zadregi stalo ob strani, čeprav jih ni bilo prejšnje dni, ko so govorili laburistični kandidati. Iz množice se oglasi nekdo, tožeč, da ne plačuje davkov zato da bi policija postopala po sestankih. Prireditelji sestanka, tam spredaj na tovornem avtomobilu, ki jim služi za tribuno, so vzeli stvar zares. Pa se je moč iz množice oglasil: "Kaj bi tisto! Malo šale mi pa že lahko privoščite".

Kmet je godrnjal proti hlapcu: "Če mi ne boš volil tega, se lahko pripravi pobereš. Si razumel?" Hlapec bi moral pri tem ponižno, s kapo v roki, zatrditi, da se bo vse zgodilo po gospodarjevni želji. A v teh modernih časih se je odrezal: "V uh' me piši! Volil bom tistega, ki ga bom sam hotel." - To pomeni seveda, da pramanjkuje delavcev na polju in da se hlapec ne boji za delo. Toda kljub vsemu kmet sploh ne bi mogel vedeti, kako je hlapec volil. Tajnost glasovanja je tako popolna, da je časnikar, ki je napejal vsi sile, našel le eno luknjo: Če voliš po pošti, ti nihče ne more preprečiti, da ne bi listka komu pokazal, predno si ga zalepil.

Kako pristranski tisk - je vzdihnil Amerikanec, ko je opazil v konservativnem časopisu debelejši naslov posvečen novicam o Churchillu kot Attleeju. Vendar so poročali vsi listi o obojih in celo priobčali članke obeh strank. - Bivši minister in sedanji sta pisala v isti list, da so bralci sami mogli presoditi in izbirati.

Precej gostiln je bilo odprtih eno uro dlje kot ponavadi, da so gostje mogli poslušati volilne izide iz prvih okrajev, ki so bili objavljeni že ponoči. Debelo so me gledali, ne da bi prav razumeli, ko sem rekel, da se pri nas na dan volitev ni smelo točiti alkoholnih pijač.

Mirne volitve pa ne pomenijo, da se ljudje ne zanimajo. Volilna udeležba je bila nad 83%, samo malo manjša od lanske. Svet se čudi in zavida ljudje so se odločali mirno, s premislekom, ne pa v slepem navdušenju in praznih čvekarijah. Kaže, da Angleži najraje premišljajo doma ob ognju, kamor so jih dosegli radijski govori.

Radio dobiva vedno večji vpliv na volivce, kar pri tolikih milijonih radio aparatov ni čudno. Zato so stranke zelo pazljivo izbirale svoje govornike. Čeprav je BBC državna ustanova, je obdržal najstrožjo nevtralnost. Za volilne oddaje je strogo odmeril čas, ki so si ga stranke sporazumno razdelile. Izven teh oddaj ni prenašal nikakršne politike. Prepovedal je celo politične šale, samo da ne bi bila ena stranka bolj prizadeta od druge. Celó tako daleč je šel, da ni prenašal proslavo ob obletnici bitke pri El Alameinu, ker je tam govoril g. Churchill in bi tako bili pri krajšani laburisti.

Cerkev se vmeša v politiko. "Ta teden boste volili novo vlado" je v nedeljo pri pridigi pričel katoliški župnik. "Nekaj zelo važnega vam moram priporočiti." Napel sem ušesa - zdaj, zdaj bo pričel hvaliti eno stranko. A župnik je nadaljeval: "Molite, da bo Bog vodil našo deželo! Povedal je še, da sta oba kandidata v njegovem okraju zadovoljivo odgovorila glede katoliških šol. To je bilo vse.

TRST

Tržaške volitve so bile ponovno-preložene. Zavezniška vojaška uprava je naznanila, da se ne bodo vršile pred prihodnjim letom, kakor je bilo preje obljubljeno. Po določilih je bil tržaški mestni svet izvoljen za dve leti, ki sta zdaj že potekli. "Slovenska narodna lista", ki združuje slovenske demokratične tržaške skupine, je ponovno protestirala proti "nedemokratičnemu" in "nezakonitemu" dejanju.

"Fronta za neodvisnost Trsta" je odbila, da bi se še nadalje udeleževala občinskih sej. Prvak dr. Stoca je ponovil zahtevo po volitvah.

Včeraj se je na tržaškem ozemlju vršilo ljudsko štetje.

BEG

Jugoslovansko potniško letalo, ki je bilo na poti iz Ljubljane v Beograd, je pristalo v Zurichu. Nad Zagrebom sta oba pilota naznanila, da pobegneta v Svico, povezala radio operaterja, ki se je upiral in odrihnila ostala dva člana posadke, ki sta nasprotovala. Oba pilota in štiri je potniki, njihju družina, so dobili pravico azila. Ostalih 21 se je vrnilo nazaj v Jugoslavijo. Ta pobeg iz maršalovega raja je bil prvi po dolgem času, da so o njem poročali zapadni časopisi.

Čehi so nedvomno mojstri v pobegih, še bolj pa v reklami. Pobegi letal so že zastareli. Vlak je uspel le enkrat. Kaj bi storili novega? so premišljali štirje Čehi. Obdali so avto z oklepni ploščami, naložili dve ženski in štiri otroke in udarili proti meji v Nemčijo. Ustavila jih je pregrada, nakar je sledila mala bitka z obmejnimi stražniki. Po krepkem streljanju je vsa skupina živa in zdrava prišla v slobodo. Pustiti so morali le avto in vso prtljago.

TITO

Še dražje bo življenje v domovini. Titov finančni minister Popović je naznanil, da je odložena uvedba svobodnega trga in s tem zvezano povešanje plač. Po načrtu bi morale biti karte odpravljene in plače povečane s 1. novembrom, zdaj pa je vse odloženo na novo leto.

Popović je govoril o gospodarstvih težavah Jugoslavije, ki jih zdaj pravi njegov povzročatelj oboroževanje. Zato so zelo povečali vozne cene - vlak se je trikrat podražil, poštno, cene elektriki in vodi, s čimer bodo v veliki meri prizadeli mestno prebivalstvo.

Po Sovjetskem izžemanju, kominformski blokadi in suši je prišlo na vrsto oboroževanje kot krivec za gospodarsko polomijo. Pomoč Zapada le v majhni meri olajša hudo breme obrambe - je stokal minister

Tito bi rad ameriške topove, letala in tanke, da se obrani nevarnosti milijonske armade satelitov ki ga ogroža na mejah. Tako je govoril prejšnji teden v Beogradu. Medtem ko je poletel politično zatišje in približevanje jeseni, ki rada rodi vojne, samo govorilo zanj je zdaj na zimo Tito spet zdrknil iz visoke pozornosti Zapada; prisiljen je govoriti sam zase.

Tito si očitno prizadeva, da bi postal simpatičen na Zapadu in njegovi svetovalci niso neumni. Opaziti je, da se na slikah ne pojavlja več v gorinških uniformah, temveč civilizirano v civilu.

Mirovna konferenca za spremembo se je končala pred tednom v Zagrebu. Razlikovala se je dokaj od običajnih prireditelj te vrste, ker se tokrat niso odzvali na vzhodu, z zapada pa je prišlo več kot 100 delegatov. Sprejeta je bila "sredinska" jugoslovanska resolucija v 10 točkah, ki nasprotuje delitvi sveta med velike sile.

Titov kmetijski minister Todrović in trije Titovi generali so ob sedemletnih proslavah osvoboditve Beograda obtožili Rdečo Armado nesramnosti in predrznosti. Partizani so se morali podrediti sovjetskemu operacijskemu načrtu; Sovjeti so se ponašali kot okupatorji v sovražni deželi; zasegli so vso nemško imevino in vojni plen, da si bi ga po sporazumu morali deliti s partizani. Sovjetski vojaki so kradli, se predrzno vedli do jugoslovanskega prebivalstva, ropali in posiljevali.

KRALJ O SVOJIH PODANIKIH

600-letna "Upholders' Company" je 26. oktobra povabila na vsakoletno večerjo v Londonu kralja Petra. V nagovoru je ta med drugim pripovedoval o črnogorskem običaju: Ko se rodi otrok, se mati umakne v kot edine sobe, oče pa zleze v posteljo in sprejema čestitke.

SLUŽBO DOBI

Ugledna angleška družina nujno potrebuje slovensko dekletko-kuharico ali zakonski par. Mož bi delal na vrtni ali farmi. Na razpolago opremljeno stanovanje. Plača dobra, po dogovoru. Pisati takoj na: Commander H. Lonsdale, The Manor House, Grt. Rol right, Chipping Norton, Oxfordshire.

EMIGRACIJA IN TRST

London, 1. novembra. (Poročilo naše-
ga dopisnika.)

Jugoslovanska emigracija, v kolik-
kor se je doslej izjavljala v pogle-
du Trsta, zaradi poslednjih dogod-
kov in izjav v zvezi s Trstom, neko-
liko spreminja svoje stališče.

Jugoslovanski narodni odbor v Len-
donu, ki se doslej v tej zvezi ni
izjavil, je prišel do zaključka, da
je trenutno edino realna politika,
da se Jugoslovani zavzemajo za o-
hranitev Svobodnega tržaškega ozem-
lja. Iz okolice Odbora zvem, da bo
objavljena izjava v korist te poli-
tike.

V Clevelandu, tako mi sporočajo,
so se sestali Slovenci koncem pre-
teklega meseca in razpravljali, kaj
bi bilo primerno ukreniti v pogle-
du Trsta. Pričakovati je tozadevne i
izjave. Na teh sestankih so sodelo-
vali ljudje obeh slovenskih strank
pa tudi izseljenci.

Slovenska Pravda je pripravila v
pogledu Trsta izjavo, v kateri se -
v sedanjih razmerah - zavzema za o-
hranitev svobodnega Trsta. Izjavo
pošilja številnim zapadnim faktor-
jem.

Akcijski odbor za slov.državo se
je že v lanskoletni "Slovenski iz-
javi" postavil na stališče prizna-
vanja Svob.trž.ozemlja kot dejstva
ko se je izrekel za kantonalno uni-
jo med Republiko Slovenijo in Svob
trž.ozemljem.

Znano je, da se vse 3 slovenske
demokratske skupine v Trstu - SDZ
krščanski socialci in Neodvisni -
zavzemajo za ohranitev sedanjega
stanja v načelu.

EVROPSKI FEDERALCI

Pred časom smo poročali o Slo-
venskem gibanju evropskih federali-
stov, ki se je ustanovilo v Parizu.

Zdaj zvemo, da v samem gibanju
prihaja do težavnega položaja, ker
ni zaradi srbsko-hrvatskega trenja
mogoče ustanoviti skupne jugoslo-
vanske unije. Matična organizacija
namreč predvideva kot članico Uni-
jo jugoslovanskih federalnih gibanj
z ozirom na dejstvo, da obstoja ju-
goslovanska država. Že dolgo je te-
ga, kar je v Strasbourgu prišlo po
Prizadevanjih matičnega odbora do
načelnega sporazuma med Hrvati in
Srbi. Praktično pa sporazuma še zdaj
ni. To seveda povzroča precejšnjo
zmedo in pri pazadnjakih s tem nič
ne pridobivamo.

Prosimo, obnovite naročnino!

Že itak na Zapadu nikjer emi-
grantov ne forsirajo. Mnogi se bo-
je, da bi tudi v to evropsko druš-
čino utegnil vtakniti svoje prste
Tito. To bi seveda bil udarec emi-
graciji, ki ima zdaj vsaj majhno
možnost, da pred tujim forumom bra-
ni slovensko demokratično stvar.

Slovenski odbor je zdaj sestav-
ljen takole: Predsednik dr. D. Zalar
podpredsedniki gg. Fran Erjavec, A.
Glušič in R. Macun; tajnika g. Borut
Žerjav in š. g. Čretnik; blagajnik dr.
F. Zajdel, odborniki gg. ing. Maister
D. Pleničar, ing. B. Šancin in Hafner

JAVNO MNENJE

Belgijska brošura. - G. urednik! Va-
ša prvoprilaska utopijska bi bila z
dobro voljo zelo izvedljiva. To so
zelo učinkovito pokazali belgijski
študentje z izdajo brošure "Slove-
nija in Slovenci". Danes sem naro-
čil 8 izvodov, ki jih bom porazde-
lil, ed raznimi tuk. univ. knjižni-
cami, en izvod bo dobila "Bibliote-
ca Nacional", enega pa knjižnica
zunanjega ministrstva.

Apelirajte v Vašem listu na vse
Slovence, da store podobno vsak v
svojem okrožju. Kot ste objavili v
KT, stane 3 izv. en dolar. Naj vsak-
do pošlje študentom dva dolarja: 8
izvodov naj razdeli v svojem okro-
žju, 8 pa naj jih izdajateljji sami
namenijo in razpošljejo svetovno
znanim kulturnim ustanovam, zunan-
jim ministrstvom, časopisom in re-
vijam. Našo stvar je treba podpre-
ti!

V. Kos, Venezuela

(Omenjeno brošuro morete naročiti
pri g. Tonetu Volčanšku, rue des
Recollets 21, Louvain, Belgique. Za
1 dolar dobite 8 izvodov. Ur. KT)

Čehi v emigraciji. - G. urednik! Ze-
lo prav je, da večkrat kaj priobči-
te o delu drugih emigracij, pa tu-
di drugih narodov onstran Zavesa.
Čehi so občudovanja vredni. Iznaj-
dljivi so od vruga. In takšne stva-
ri na Zapadu vžgejo! Svetovni tisk
piše o njih kot o junskih dneva.
Zdi se mi, da bi tudi Slovenci mo-
li spraviti vkup kakšno original-
no stvar, če bi bili edini v bese-
di in akciji.

T.R.

Slovenska Pravda

bo imela svojo 2. skupščino 24/25.
novembra letos v Leicesteru v An-
gliji. Poleg pregleda dosedanjega
dela in določitve smernic za bo-
doči dve leti, bo izvolila novi iz-
vršni odbor.

VREDNO PREMI SLEKA

Večkrat priobčimo v Klicu Triglava kakšno vest iz Trsta in Koroške. V zadnji številki smo objavili dopis iz Beneške Slovenije. Videli smo, da je povsod ista pesem: pod Italijo, pod Avstrijo, ne dosti bolje v Trstu. Jugoslovanska vlada je tiho ob vsem tem; rajši "gradi svoj socializem", izmenjuje športnike in vabi tujce-turiste.

Slovenske manjšine se zato ne smejo nič zanašati na Beograd, pa prav tako tudi ne na Ljubljano. Same morajo še bolj urediti svoje vrste in ojačati svoja prizadevanja. Bil pa bi tudi že čas, da dobijo ti obmejni Slovenci vso možno podporo v emigraciji. Slovenski intelektualci so raztreseni po mnogih državah, po vseh kontinentih. Začnimo vendar konkretno razmišljati, kako bi sistematično vplivali na svetovno javno mnenje. Da se ne da zaradi Tita nič - je jalov izgovor. Saj še poskusili nismo. Kdor pa je in če je vztrajal, je končno uspel. Takšna naloga pa je seveda stvar ve likih naporov, dolge dobe in preračunanega sistema. Posledice so nedogledne in vrednost takega dela neprecenljiva, tudi že za dobo po osvoboditvi.

Gre za nenehno obveščanje tiska, ustanov in osebnosti o slovenskih problemih. Pri tem upoštevajmo dve stvari:

- Realizem je zapoved časa. Za Jugoslavijo zdaj zahtevati Trst, Gorico in Koroško - je nošnja vode v morje. Sprijazniti se moramo z današnjo teritorialno ureditvijo in pri tem stremeti, da v teh prilikah dosežemo za naše ljudi uveljavitev vseh pravic, ki jim pripadajo. Če se bo v svetu pisarilo in govorilo o krivicah na koroškem, Gorici in Trstu, se bodo prilike tam morale izboljšati. In to naj bo naš prvi cilj. Ko ga bomo dosegli, potem bomo premislili kaj je treba na novo podvzeti.

- Brez sistema bo delo brez uspeha. Iz centrale morajo prihajati direktive, material in sredstva. Slovenci v Londonu ne morejo drugače govoriti od onih v New Yorku ali Parizu. Narodni odbor, ki se že toliko časa išče, bi že davno moral ustanoviti centralno agencijo, ki bi neposredno in posredno preko svojih podružnic v raznih državah razširjala vesti in razprave o naših problemih - (seveda ne v slovenščini!).

Stvar vesti in srca je, da se Narodni odbor zamisli, če je takega dela pri sedanjih močeh zmožen in sposoben. Ugotavljamo: sile so razbite, vsak dela po svoji glavi ali na srečo, sredstva so trošena neekonomično, zlato prilike se opuščajo.

..ooOoo..

Slovenska katoliška skupnost (nadaljevanje s 4. strani)

na drugi. Po mojem mnenju bi bilo pravici zadoščeno, ako bi se podnaslov "Slovenije" glasil "Glasilo slovenske demokratične skupnosti", kar bi mnogo boljše odgovarjalo cilju naše borbe, ki se vrši, kakor jaz razumem proti komunizmu, ne proti Cerkvi ali zanjo. Končno bi še pripomnil, da bi bilo priporočljivo, ko bi politično borbo opredelili drugače kot po svetovnem nazoru. Rešujemo politične, gospodarske in socialne probleme, ne pa svetovno-nazorskih. Gospodarstvo se po naravi ravna po tem, kar je zanj najboljše, ne pa po kakšnem svetovnem nazoru. Ako je treba posaditi gozd, zgraditi most, šolo ali cesto, to tudi ni stvar svetovnega nazora. Vse se prenese v metafizično polje šele tedaj, če bi kdo zagovarjal amoralne metode za doseganje političnih, gospodarskih ali socialnih ciljev. Načelo demokracije je svoboda, ne teror.

"Slovenijo" bomo presojali tako, kot se bo sama kazala. Kar se tiče odklanjanja pa mi ni jasno, kdo je koga odklanjal. Jasno je samo, da cena za sodelovanje s "Slovenijo" ne more biti opustitev osebnih nazorov na ljubo takim, ki jih zastopa g. Maške.

10. oktobra 1951.

S spoštovanjem

Mišo Perles

P. S. Gornje pismo izraža moje osebno mišljenje. Če in v koliko bi me podprla kakšna politična organizacija, mi ni znano. Skušal pa bom o tem doseči širšo debato in zato pošiljam "Slovenijo" in moj odgovor na "Klic Triglava".

+-----+

CVETKA IZ DOMAČEGA LOGA

"Gosposke ulice danes ne moremo več trpeti, saj smo tudi gospodo temeljito pomedli!" Tako mnenje spada v isti koš kakor popravljanje "Županove Micke" v "Predsednikovo hčer" Slov. Poročevalec, 4.8.1951

Naročnina za KLIC TRIGLAVA: letno 24/-, četrtletno 6/-; za inozemstvo odgovarjajoča vsota s posebnim doplačilom za letalsko dostavo. - KT 53, Bucks Hill, Chapel End, Nuneaton.

+++++